

Палата „Емануел Чучков“
ул. Јордан Мијалков
П.Фах 249
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: +389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Број:09-193/1

Дата: 01.02.2018

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Извршивме ревизија на финансискиот извештај за приходите и расходите (во натамошниот текст финансискиот извештај), заедно со ревизија на усогласеност на сметката – Коалиција ВМРО за Македонија за избор на пратеници во Собрание на Република Македонија – Предвремени парламентарни избори 2016 година. Финансискиот извештај, предмет на ревизија, го опфаќа периодот од 18.11.2016 до 07.07.2017 година.

Изразено е неповолно мислење за вистинитоста и објективноста на финансискиот извештај за приходите и расходите за сметката на изборна кампања 2016 година и мислење со резерва за усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

Со ревизијата констатирано е следното:

- учесникот во изборната кампања користел средства за финансирање на изборната кампања спротивно на Изборниот законик кои не се презентирани во вкупниот финансиски извештај;
- во финансискиот извештај евидентирани се расходи без соодветна поткрепувачка документација и расходи за организирање на јавно собирање/настан пред официјалниот почеток на изборната кампања;
- кај платеното политичко рекламирање за потребите на изборната кампања констатиравме дека за дел од фактурите не се доставени медиа планови и извештаи за нивна реализација од страна на радиодифузерите и
- не е уреден начинот на користење на просториите со кои располагаат одделните партии во Коалицијата а за потребите на коалициските изборни штабови.

За констатираните состојба дадени се препораки, со цел преземање мерки за надминување на истите.

Во делот на нагласувања на прашања за неизвесност и континуитет ја истакнавме состојбата со извршениот мониторинг кој го врши ААВМУ, за што издава извештај при што утврдивме разлика помеѓу меѓу времето за рекламирање мониторирано од страна на ААВМУ во однос на искористениот рекламен простор согласно

*КОАЛИЦИЈА ВМРО ЗА МАКЕДОНИЈА ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ ВО СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2016
ГОДИНА*

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

извештаите доставени од радиодифузерите.

Истото така констатиравме разлики помеѓу податоците во доставените фактури и извештаите од радиодифузерите и извештајот на ААВМУ како и пропусти во користењето на рекламните паноа и билборди од страна на правните лица кои стопанисуваат со истите.

Истакнуваме дека со измените во Изборниот законик утврдивме системски слабости кои се однесуваат на:

- уредено е дека изборната кампања меѓу другото може да се финансира и од членарина на политичката партија, но не е дефинирано од кој известувачки период може да се користат наплатените членарини на политичката партија ниту пак е уреден начинот на известување за наплатените членарини,
- постои потреба од законско регулирање за начинот на плаќање на неплатените обврски, во случаи кога во вкупниот финансиски извештај се прикажани повеќе расходи од приходи и начинот на постапување со неискористените средства на трансакциската сметка за изборната кампања,
- потребно е да се изврши усогласување на одредбите во членовите 71, 85 и 86 во Изборниот законик поврзани со роковите за затварање на трансакционата сметка, изготвување и доставување на вкупниот финансиски извештај, рокот за уплата на донациите и рокот за уплата на надоместокот за учество во изборната кампања од Буџетот на РМ,
- постои потреба од доуредување на одредбите од Изборниот законик во делот на пропишување на обврска и за правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје да доставуваат извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по тој основ,
- потребно е да се воспостави мониторинг на платеното политичко рекламирање преку електронските медиуми (интернет порталите) како и пропишување на обврска истите да изготвуваат и доставуваат извештај за искористен рекламен простор и средствата кои се платени или се побаруваат по тој основ.

Надлежните институции потребно е да преземат активности за надминување на утврдените системски слабости.

Од страна на одговорните лица на субјектот, не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

1. Вовед

- 1.1. Извршивме ревизија на приложениот финансиски извештај на страна 16 заедно со ревизија на усогласеност на сметката – Коалиција ВМРО за Македонија за избор на пратеници во Собрание на Република Македонија – Предвремени парламентарни избори 2016 година, која се состои од финансиски извештај за приходите и расходите за периодот од 18.11.2016 до 07.07.2017 година и преглед на значајни политики и објаснувачки белешки кон финансискиот извештај.
- 1.2. Ревизијата на финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 23 од Законот за државна ревизија.
- 1.3. Финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај, е одговорност на овластеното лице за претставување на Коалиција ВМРО за Македонија за избор на пратеници во Собрание на Република Македонија – Предвремени парламентарни избори 2016 година застапувано од:
 - Коста Топузоски – овластен претставник на коалицијата.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај, кој што е ослободен од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали е резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај е во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

- 1.4. Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансискиот извештај од точка 1.1. врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски докази за тоа дали приходите и трошоците се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и процена на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ревизорски институции (ISSAI). Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај е ослободен од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефективност на внатрешните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансискиот извештај. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

2. Цели, заснованост и период на вршење на ревизијата

- 2.1. Цел на ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај земен како целина е ослободен од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансискиот извештај е изготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансискиот извештај и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди. Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансискиот извештај е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.
- 2.2. Финансискиот извештај кој е предмет на овој извештај е составен според применливата рамка за финансиско известување во Република Македонија.
- 2.3. Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 25.09.2017 година до 27.10.2017 година за сметката - Коалиција ВМРО за Македонија за избор на пратеници во Собрание на Република Македонија – Предвремени парламентарни избори 2016 година од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството и одговорните лица на субјектот - предмет на ревизија, одржан на ден 22.11.2017 година.

Не се примени забелешки по Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор број 09-82/3 од 21.12.2017 година.

Констатирани се следните состојби:

3.1. Усогласеност со закони и прописи

3.1.1. Со извршениот увид во презентираниите договори со економските оператори, ревизијата констатира дека дел од нив, не се потпишани со врзани потписи од две лица на овластени потписници на Коалицијата, што не е во согласност со Анексот кон Договорот за настапување на коалиција на предвремените избори, согласно кој е утврдено дека договорот кој е склучен или потпишан само од едното од овластените лица или од било кое трето лице вклучително и од овластените потписници на политичките партии кои коалицираат во рамките на Коалицијата, се сметаат за неважечки и се правно не обврзувачки за Коалицијата. (Прилог 1);

Препорака:

Надлежните органи на партијата да преземат мерки, во иднина при организирање на избори, склучените договори за уредување на меѓусебните права и обврски со економските оператори да бидат уредно авторизирани.

3.2. Финансиски извештај

3.2.1. Изворите на средства за финансирање на изборната кампања се уредени со членот 83 од Изборниот законик. Согласно став 2 од истиот член изборната кампања може да се финансира од:

- чланарина на политичката партија;
- физички лица во висина од 3000 евра во денарска противвредност и
- правни лица во висина од 30.000 евра.

Со извршената ревизија констатиравме дека во текот на изборната кампања на сметката на Коалицијата префрлени се парични средства во износ од 3.490 илјади денари како позајмица од редовната сметка на политичката партија ВМРО – Народна партија и истите не се искажани во вкупниот финансиски извештај. Позајмицата е прикажана во финансиските извештаи за првиот и вториот дел од изборната кампања кои Коалицијата ги има доставено до надлежните органи согласно член 84-б од Изборниот законик.

Овој начин на финансирање не е во согласност со одредбите од член 83 од Изборниот законик и има влијание на искажаните податоци во финансискиот извештај. До денот на вршење на ревизијата дадените средства како позајмицата не се вратени на политичката партија ВМРО - Народна партија.

Препорака:

Надлежните органи на партијата во иднина при организирање на избори да обезбедат начинот на финансирањето да биде согласно законски утврдената рамка и истите целосно да бидат прикажани во вкупниот финансиски извештај.

3.2.2. Со увид во документацијата врз основа на која е изработен финансискиот извештај ревизијата го констатира следното:

- не се евидентирани расходи во вкупен износ од 383 илјади денари од кои 355 илјади денари претставуваат расход од еден радиодифузер за закуп на рекламен простор;
- издадено е книжно одобрение од радиодифузер во износ од 212 илјади денари, за кое не е презентирана соодветна поткрепувачка документација, со која може да се потврди причината за намалениот износ на побарувањето;
- евидентирани се расходи во износ од 109 илјади денари, врз основа на склучен договор помеѓу политичка партија која е еден од учесниците во Коалицијата и Национална установа на РМ, врз основа на кој е издадена фактура на име на Коалицијата за организирање на јавно собирање/настан, пред рокот за официјалниот почеток на изборната кампања, утврден во член 69-а од Изборниот законик.

Утврдените состојби не се во согласност со Законот и Правилникот за сметководството за непрофитните организации и влијаат на реалноста и објективноста на прикажаните приходи и расходи во финансискиот извештај.

Препорака:

Надлежните органи на партијата во иднина при организирање на избори да преземат мерки финансискиот извештај да ги опфаќа сите трансакции што настанале во изборната кампања, а се во рамки на утврдените рокови за известување врз основа на веродостојна поткрепувачка документација.

3.2.3. Со увид во начинот на реализација на платеното политичко рекламирање за потребите на изборната кампања на Коалицијата од страна на радиодифузерите го констатиравме следното:

- за фактури во вкупен износ од 3.568 илјади денари кои се однесуваат на медиумско претставување кај радиодифузерите на ревизијата не и беа презентирани медиа планови и извештаи за нивна реализација поради

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

што не бевме во можност да потврдиме дека податоците се целосни и точни и се однесуваат за реално потрошено време за медиумско претставување на учесникот во изборната кампања (Прилог 2).

- Констатиравме дека три радиодифузери не доставиле фактури до учесникот во изборната кампања, а доставиле Извештаи за искористен рекламен простор до надлежните органи во износ од 121 илјади денари (Прилог 3);
- извршивме споредба помеѓу презентираниите состојби во Извештаите за искористен рекламен простор доставен до надлежните органи и фактурите доставени од еден радиодифузер при што утврдивме повеќе фактуриран износ од 140 илјади денари, од причина што во официјалниот ценовник доставен до надлежните органи цените се изразени со пресметан ДДВ, а во доставените фактури радиодифузерот на веќе утврдените цени повторно пресметал ДДВ.

Горенаведените состојби укажуваат на недоследно почитување на одредбите од Изборниот Законик и влијае на начинот на рекламирање за време на изборната кампања и извршеното политичко рекламирање.

Препорака:

Надлежните органи на партијата во иднина при организирање на избори да преземат мерки во прилог на примените фактури за медиумско претставување да бидат приложени медиа планови и извештаи за нивна реализација со цел потврдување на фактурираните износи.

3.2.4. Со договорот за настапување како Коалиција на предвремените парламентарни избори за пратеници во Собранието на Република Македонија во 2016 година, не е предвиден начинот на користење на просториите и изборните штабови со кои располагаат одделните партии, со што би се потврдиле трошоците доколку Коалицијата користи деловен простор со надомест или приходите од донација доколку Коалицијата користи деловен простор без надомест.

Препорака:

Во услови на коалициско настапување на избори на повеќе политички партии, надлежните органи на одделните партии да донесат акт со кој ќе се утврдат бројот, локацијата, начинот на користење на објектите кои се користат за активностите на изборите како и уредување на меѓусебните права и обврски со сопствениците на деловниот простор во услови на закуп.

Основ за изразување на мислење

Вкупен ефект од изнесените наоди, кои се основ за изразување мислење, а се однесуваат на финансирањето на изборната кампања спротивно на законската регулатива, прикажување на помалку приходи и расходи во финансискиот извештај, прикажување на расходи за организирање на јавно собирање/настан пред официјалниот почеток на изборната кампања, евидентирање на трансакции врз основа на документи кои не содржат целосни информации за обемот на дадените услуги, и отсуство на докази за потврдување на бројот, седиштата и начинот на користење на објектите наменети за изборни штабови на Коалицијата влијаат на издаденото мислење.

4. Ревизорско мислење

Мислење за финансискиот извештај

Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точката 3.2., финансискиот извештај на сметката на Коалиција ВМРО за Македонија за избор на пратеници во Собрание на Република Македонија – Предвремени парламентарни избори 2016 година не го прикажува вистинито и објективно, во сите материјални аспекти резултатот на финансиските активности за периодот од 18.11.2016 до 07.07.2017 година, во согласност со применливата рамка за финансиско известување.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, со исклучок на ефектот на прашањата изнесени во точката 3.1. активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај на сметката Коалиција ВМРО за Македонија за избор на пратеници во Собрание на Република Македонија – Предвремени парламентарни избори 2016 година, во сите материјални аспекти се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

5. Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет

- 5.1. Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија согласно член 76-в од Изборниот законик има обврска за следење на изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршување на гласањето на денот на одржувањето на изборите. За извршениот мониторинг

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

истата е обврзана седмично да доставува извештаи до ДИК, а за време на изборната кампања дневни извештаи и истите да ги објавува на веб страната на Агенцијата.

Од страна на Агенцијата, донесена е Методологија за мониторинг на изборното медиумско претставување преку радио и телевизиските програмски сервиси за време на изборните процеси¹, со која се дефинирани начинот на мониторирање, изборот на примерок, како и периодот на мониторирање.

Агенцијата врши целосно мониторирање на политичкото рекламирање само над националните телевизии, додека регионалните и локалните радиодифузери се опфатени со примерок согласно донесената Методологија, поради што податоците за искористениот рекламен простор за време на изборната кампања, не се целосни и комплетни.

Поради разликите на опфатот на мониторирање, согласно Изборниот законик и наведената Методологија, констатиравме неусогласеност помеѓу податоци добиени од радиодифузерите и податоците од ААВМУ.

Имено, од податоците за извршениот мониторинг кои ги обезбедивме од ААВМУ – (Извештајот објавен од ААВМУ²) и извештаите доставени од радиодифузерите, ги утврдивме следниве состојби:

- за 11 (единаесет) радиодифузери, согласно податоците од ААВМУ, утврдивме помалку искористен рекламен простор за 22.723 секунди во однос на извештаите доставени од радиодифузерите,
- за еден радиодифузер, согласно податоците од ААВМУ, утврдивме повеќе искористен рекламен простор за 3.037 секунди во однос на извештаите доставени од радиодифузерот (Прилог 4).

5.2. Не квалификувајќи го нашето мислење ревизијата ги истакнува следното:

- Неколку радиодифузери доставиле фактури во износ од 687 илјади денари до учесникот во изборната кампања но не доставиле Извештаи за искористен рекламен простор до надлежните органи како што е пропишано во член 85 – а од Изборниот законик (Прилог 5);
- не се доставени фактури до учесникот на изборната кампања и не се доставени Извештаи за искористен рекламен простор до надлежните органи, за извршено „платено политичко рекламирање“ на пет медиуми, кое е констатирано во „Извештајот од мониторингот на медиумското покривање на предвремените парламентарни избори 2016 година“ изработен од Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Прилог 6);
- кај неколку радиодифузери ревизијата не беше во можност да ги спореди презентираниот податоци затоа што приложениот ценовник не нуди податок дали цената за извршената услуга е со или без ДДВ.

Истакнуваме дека согласно член 31 став 4 од Изборниот законик, Државната

¹ 01-111/1 од 05.01.2016 Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

² http://avmu.mk/wp-content/uploads/2017/05/metodologija_za_monitoring_05.01.2016.pdf

изборна комисија има надлежност да покренува иницијатива за дисциплинска постапка, поднесува барање за поведување прекршочна постапка, или поднесува кривична пријава до надлежниот орган, при постоење на основи на сомнение дека е сторена повреда на одредбите на овој Законик.

- 5.3. Општините во Република Македонија и градот Скопје јавно ги објавиле локациите и цените за закуп на рекламните паноа и билборди кои политичките партии имале право да ги закупат за политичко рекламирање. Објавените локации согласно законски утврдените критериуми од Изборниот законик се распределени по политички партии и коалиции по пат на ждрепка извршена од Државната изборна комисија. Вака распределените локации се понудени од правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди на учесниците во изборната кампања. Со извршениот увид во доставените фактури на име закуп, печатење и монтажа на рекламни билборди и паноа ревизијата констатираше дека едно правно лице кое стопанисува со рекламни паноа и билборди постапило спротивно на одредбите од член 78-а од Изборниот законик кој го уредува начинот на дозволеното политичко рекламирање на рекламните паноа и билборди со тоа што понудило и најмило на Коалицијата 2 (две) локации кои претходно не се јавно објавени и распределени по пат на ждрепка од Државната изборна комисија. За наведените локации е фактурирано и наплатено 65 илјади денари.

6. Останати прашања

6.1. Финансирање од членарини

- 6.1.1. Согласно одредбите на член 83 став 2 алинеја 1 од Изборниот законик, изборната кампања меѓу другото може да се финансира и од членарина на политичката партија. Со наведената одредба не е дефинирано од кој известувачки период може да се користат наплатените членарини на политичката партија, ниту пак е уреден начинот на известување за наплатените членарини и нивното користење во претходните периоди. Во отсуство на уредување на овие состојби оневозможено е ревидирање и потврдување дека пренесените средства припаѓаат на средствата со кои е дозволено да се финансира изборната кампања или не. За надминување на утврдената состојба потребно е да се преземат активности за доуредување на истите во Изборниот законик и Законот за финансирање на политичките партии.

6.2. Неплатени обврски и вишок на средства од изборна кампања

- 6.2.1. Ревизијата смета за неопходно да укаже дека постои потреба од законско дорегулирање за надминување на следниве состојби:

- начинот на плаќање на неплатените обврски, во случаи кога во вкупниот

финансиски извештај се прикажани повеќе расходи од приходи и

- начинот на постапување на учесниците во изборната кампања со неискористени средства на трансакциската сметка за изборната кампања, имајќи во предвид дека Изборниот законик во член 85 став 5 предвидува постапување само на организаторот на изборната кампања на група избирачи, каде е уредено дека вишокот на собраните средства на сметката за изборна кампања го подаруваат во добротворни цели.

6.3. Рокови во Изборниот законик

6.3.1. Со одредбите од член 71 од Изборниот законик уредено е дека заради прибирање на средства за финансирање на изборната кампања, учесникот во изборната кампања пред надлежниот орган задолжително обезбедува ЕДБ со назнака „за изборна кампања“ и отвара трансакциска сметка кај носител на платниот промет. На оваа трансакциска сметка се депонираат сите средства добиени од правни или физички лица кое се наменети за финансирање на изборната кампања и истите не можат да се користат за друга намена. Согласно наведениот член од Изборниот законик, учесникот во изборната кампања е должен да ја затвори трансакциската сметка во рок од три месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати.

Во член 85 од Изборниот законик уредено е дека учесникот во изборната кампања е должен веднаш, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на затварање на трансакциската сметка да поднесе вкупен финансиски извештај за изборната кампања. За учесниците во изборната кампања предвидени се надоместоци во висина од 15 денари по добиен глас, што согласно член 86 од Изборниот законик следуваат на учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати се избрани, како и на учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати не е избран кандидат ако освоиле најмалку 1,5% од вкупниот број гласови од излезените граѓани на ниво на Републиката. Овој надоместок се исплаќа од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на општината и на градот Скопје, најдоцна во рок од три месеца по поднесувањето на финансискиот извештај за изборната кампања врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори. Надоместокот на трошоците за избори се определува со одлука на Собранието, советот на општината и на градот Скопје.

Констатиравме дека постои неусогласеност помеѓу утврдените рокови за затворање на трансакциските сметки, поднесување на финансиските извештаи за изборната кампања и исплата на средствата од Буџетот на Република Македонија. Наведената состојба придонесува за различно постапување на учесниците во изборната кампања, поради што некои од нив трансакциските сметки ги оставиле активни се до исплатата на надоместокот, додека други ги затвориле сметките во законски утврдените рокови, при што се соочиле со проблеми при уплатата на предвидениот надоместок за учество

во изборната кампања, односно истиот е уплатен на сметката за редовно работење на политичката партија.

6.3.2. Исто така согласно член 71 став 6 од Изборниот законик, донациите за финансирање на изборната кампања можат да се уплатуваат исклучиво на трансакционата сметка најдоцна до рокот определен за доставување на финансискиот извештај за финансирање на изборната кампања утврден во член 85 став 1 од овој закон. Од причина што рокот за затворање на трансакционата сметка е три месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати, а поднесувањето на вкупниот финансиски извештај е во рок од 30 дена од затворањето на трансакционата сметка, уплатата на донациите до рокот определен за доставување на финансиски извештај не може да се реализира, бидејќи сметката за изборна кампања ќе биде затворена.

Поради наведеното во точките 6.3.1. и 6.3.2. постои потреба да се изврши доуредување и усогласување на наведените одредби во Изборниот законик поврзани со роковите за: затворање на трансакционата сметка, изготвување и доставување на вкупниот финансиски извештај, рокот за уплата на донациите и рокот за уплата на надоместокот за учество во изборната кампања од Буџетот на РМ.

6.4. Рекламни паноа и билборди

6.4.1. Согласно член 78-а од Изборниот законик дозволено е политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања и на рекламни паноа и билборди. Заради соодветна примена на одредбите од овој член донесено е „Упатство за постапување по член 78-а од Изборниот законик³„ и „Појаснување за примена на член 78-а, став 7 од Изборниот законик⁴„, со кои дадени се одредени појаснувања во однос на максималниот број на рекламните паноа и билборди кои можат да се користат за политичко рекламирање, како и начинот и критериумите за распределба на правото на закуп на истите од страна на учесниците во изборната кампања.

Со член 85-а од Изборниот законик пропишана е обврска за радиодифузерите и печатените медиуми во Република Македонија да изготват и достават до надлежните органи Извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.

И покрај тоа што закупот на рекламни паноа и билборди претставува платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, во Изборниот законик не е пропишана обврска правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот

³ Државна изборна комисија број 08-2943/1 од 04.11.2016 година

⁴ Државна изборна комисија број 08-3296/1 од 21.11.2016 година

Скопје да изготват и достават извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, поради што отежнато е потврдувањето на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди.

За надминување на утврдената состојба односно овозможување на поголем степен на контрола на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди, како и зголемување на транспарентноста на вкупното и поединечното политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, потребно е надлежните органи да преземат активности за доуредување на одредбите од Изборниот законик во делот на пропишување на обврската за доставување на извештај за искористените рекламни паноа и билборди од страна на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје.

6.5. Мониторинг на платено политичко рекламирање

6.5.1. Согласно член 76-в од Изборниот законик Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија е должна да го следи изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршување на гласањето на денот на одржувањето на изборите и седмично да доставува извештаи до ДИК.

За начинот на следење/мониторирање на изборите, донесена е Методологија за мониторинг на изборното медиумско претставување преку радио и телевизиските програмски сервиси за време на изборните процеси⁵, со која се дефинирани начинот на мониторирање, изборот на примерок, како и периодот на мониторирање.

Имајќи предвид дека Агенцијата врши целосно мониторирање на политичкото рекламирање само над националните телевизии, додека регионалните и локалните радиодифузери се опфатени во примерок, сметаме дека потребно е да се изврши усогласување на донесената Методологија, согласно обврските за мониторинг предвидени во Изборниот законик.

Исто така и покрај законската обврска, со Методологијата не е опфатено и следењето на електронските медиуми, односно интернет порталите.

Од страна на Агенцијата објавен е став⁶ каде е истакнато дека во изборниот процес, нема да се врши надзор врз изборното медиумско претставување на интернет порталите бидејќи не постојат предуслови за истото, а кои произлегуваат поради:

- законски недефиниран поим на интернет портали;
- непостоење регистар на интернет портали;

⁵ 01-111/1 од 05.01.2016 Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

⁶ http://avmu.mk/wp-content/uploads/2017/07/Stav_na_Agencijata.pdf

- широк опфат на правни субјекти согласно Класификацијата на дејности што се применува во Централниот Регистар;
- постоење на портали кои се регистрирани како здруженија на граѓани или се регистрирани со друга дејност.

Имајќи го во предвид наведеното, ревизијата смета дека потребно е да се преземат активности за доуредување на одредбите на законските решенија со цел надминување на претходно наведените слабости и овозможување на непречено вршење на мониторинг и контрола над електронските медиуми (интернет порталите).

6.5.2. Исто така со член 85-а од Изборниот законик пропишана е обврска за радиодифузерите и печатените медиуми во Република Македонија да изготват и достават до надлежните органи „Извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа„.

Согласно наведеното, електронските медиуми (интернет порталите) немаат обврска да го достават погоре наведениот извештај до надлежни институции, поради што отежнато е потврдувањето на рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања како и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.

Имајќи предвид дека Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија не врши надзор врз изборното медиумско претставување преку електронските медиуми (интернет порталите) кои истовремено немаат законска обврска за доставување на погоре наведениот извештај, ревизијата смета дека потребно е да се преземат активности за доуредување на одредбите од Изборниот законик во однос на пропишување на обврска за изготвување и доставување извештај за искористениот простор и за средствата кои се платени или се побаруваат по наведениот основ и за електронските медиуми (интернет порталите).

**КОАЛИЦИЈА ВМРО ЗА МАКЕДОНИЈА ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ ВО СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА – ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2016
ГОДИНА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

КОАЛИЦИЈА ВМРО ЗА МАКЕДОНИЈА - ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2016 ГОДИНА			
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА ПЕРИОД ОД 18.11.2016 -07.07.2017 ГОДИНА			
			во 000 денари
Опис на позицијата	Образло- жение	18.11.2016 - 07.07.2017	
Приходи			
Приходи од донации	3.1.1.	2027	
Останати приходи	3.1.2.	354	
Вкупно приходи		2.381	
Расходи			
Издатоци за реклама, пропаганда и репрезентација	3.2.1.	3205	
Услуги за копирање, печатење и издавање	3.2.2.	225	
Изнајмување на простор и опрема	3.2.3.	2083	
Провизија за платен промет	3.2.4.	4	
Вкупно расходи		5.517	
Вкупни приходи - Вкупни расходи	3.3.	(3.136)	
Образложенијата се составен дел на финансиските извештаи			